

Εορτασμός των ογδόντα ετών
του Παντείου Πανεπιστημίου
Κ.Π.Ε.
Χαιρετισμός
«Το Πάντειον είναι παρόν
και διεκδικεί το μέλλον»

Του Καθηγητού **Ανδρέα Ν. ΛΥΤΡΑ**
Αντιπρύτανη του Παντείου Πανεπιστημίου Κ.Π.Ε.

Εξοχώτατε κ. Πρόεδρε

Η δημιουργία του Παντείου Πανεπιστημίου εκφράζει το απροϋπόθετο δικαίωμα στην αλήθεια, (μία έκφραση του Ντεριντά) ακριβώς σε μία εποχή, το μεσοπόλεμο που χαρακτηρίζεται από την βίαια επιβολή των πολιτικών πεποιθήσεων. Επιβάλλεται από την πρώτη στιγμή στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και μαζί της ορθολογικής διοικητικής επιστήμης. Το Πάντειον Πανεπιστήμιο οικοδόμησε τις κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες στην Ελλάδα. Αντικατέστησε τον αυταρχισμό με την θεμελιώδη πίστη στον ουμανισμό. Καλλιέργησε με στέρεο επιστημονικό εξοπλισμό στρατιές δημόσιων λειτουργών. Προσδιόρισε την προσέγγιση στο διεθνές δίκαιο και τη συστηματική αντιμετώπιση της διπλωματίας. Όρισε τη συζήτηση για το άνοιγμα της χώρας στο διεθνές περιβάλλον και ιδίως την προσέγγιση με τις πολιτικές διεργασίες στην Ευρώπη. Καθόρισε τη φύση και την εξέλιξη του διοικητικού δικαίου. Πρωτοπόρησε σε μία χώρα με πρόσφατη και πολυκύμαντη την αντιπαράθεση ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον, τη παράδοση και τον εκσυγχρονισμό. Αντιπροσώπευσε το πνεύμα της ελεύθερης έκφρασης και της δημοκρατικής προοπτικής το οποίο δοκιμάστηκε έντονα από την πολιτική πράξη.

Το Πανεπιστήμιο σήμερα θυμάται και τιμά του μεγάλους δημιουργούς του. Τιμά τον Ελευθέριο Βενιζέλο, που η πολιτική του παρέμβαση και πράξη έκανε εφικτή τη δημιουργία του ιδρύματος. Είναι υποχρεωμένο να εξάρει τη θερμή πρόθεση του Αλεξάνδρου Πάντου, να κληροδοτήσει για τη δημιουργία της Σχολής, την περιουσία, το όραμα και βέβαια το όνομά του. Το Πανεπιστήμιο έχει όνομα λέγεται Πάντειον Πανεπιστήμιο.

Θυμόμαστε ακόμη και θα τιμάμε πάντα τον Γεώργιο Φραγκούδη, τον πραγματικό δημιουργό του θεσμού, έναν λαμπρό επιστήμονα, έναν άνθρωπο που το είναι του είναι ενσωματωμένο στη δομή του ιδρύματος. Έλαβε όμως και αυτός ανάξιες πληρωμές. Απολύθηκε, συνταξιοδοτήθηκε με τρόπο ιταμό, κατέληξε. Η ιστορία αναζητά μηνύματα και για αυτές τις πληρωμές.

Στο Πανεπιστήμιο σήμερα λειτουργούν εννέα Προπτυχιακά Τμήματα, ένα Γενικό Τμήμα Δικαίου και δέκα τρία Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών, τα οποία καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό το μείζον φάσμα των πολιτικών και κοινωνικών επιστημών...

Το φάσμα των κοινωνικών και πολιτικών επιστημών δεν προσδιορίζει την αποκλειστική επίδραση του χώρου σε αφηρημένο επίπεδο. Το Πάντειο Πανεπιστήμιο έχει τη δική του συμβολή στο πολεοδομικό συγκρότημα. Διαμόρφωσε νέα δεδομένα στην περιοχή. Συνέταξε ένα σημαντικό πλαίσιο ανάπτυξης στις παρυφές του Δήμου Αθηναίων και εντός του Δήμου Καλλιθέας. Ο πολύς κόσμος αγνοεί ότι ο Γ. Φραγκούδης επιμελήθηκε τα πρώτα πολεοδομικά σχέδια του Δήμου Καλλιθέας.

Μέσα στη μητρόπολη αποτελούμε και εμείς μία σημαντική πολιτεία, με πολλές χιλιάδες προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και εκατοντάδες διδασκόντων, διοικητικών υπαλλήλων και λοιπών λειτουργών διάφορων ειδικοτήτων. Η Κοινότητα αυτή, ως πόλη μέσα στην πόλη, έχει την αξίωση για μία πλήρη και αξιοπρεπή υποδομή, που να αντιστοιχεί στον πολιτισμό και την εποχή μας. Η Κοινότητα αυτή δεν είναι προπετής. Είναι όμως μαχητική και έχει συνείδηση της συνεισφοράς της στην πραγματικότητα και στην οργάνωση αυτής της χώρας.

Η Ελληνική Πολιτεία οφείλει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, διότι:

- Δύο Πρόεδροι της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Μ. Στασινόπουλος και ο Κ. Τσάτσος διετέλεσαν διακεκριμένα μέλη της Κοινότητας.

- Ο Πρωθυπουργός Κ. Σημίτης ήταν Καθηγητής του Πανεπιστημίου.

- Ο Πρωθυπουργός Π. Κανελλόπουλος δίδαξε στο Πάντειο.

- Ο σημερινός Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, ο Δ. Σιούφας έκανε τις βασικές του σπουδές στο Πάντειο.

- Οι τέως πρυτάνεις του Ιδρύματος, Κ. Δεσποτόπουλος και Γ. Βλάχος διετέλεσαν Πρόεδροι της Ακαδημίας Αθηνών.

- Ο σημερινός Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας Γ. Παναγιωτόπουλος αποτέλεσε στέλεχος του.

- Δεκάδες Καθηγητές και Απόφοιτοι του Ιδρύματος ήσαν στη σύγχρονη ιστορία της χώρας, Βουλευτές, Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, Πρόεδροι, Διοικητές και Αντιπρόεδροι ή Υποδιοικητές Δημόσιων Οργανισμών.

- Εκατοντάδες Απόφοιτοι έχουν στελεχώσει Ανώτατες θέσεις της Δημόσιας Διοίκησης και των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

- Χιλιάδες Απόφοιτοι ακόμη και σήμερα προσδιορίζουν τη διοικητική κατατομή της χώρας, την εκπαίδευση, τις κοινωνικές υπηρεσίες και τους αναπτυξιακούς θεσμούς.

Τους τιμάμε όλους. Δεν υποτιμάμε τις ατομικές ικανότητες και τις προσωπικές διαδρομές. Έχουμε απλώς να σημειώσουμε, ότι η τακτική επανάληψη των ατομικών διαδρομών, δηλώνει απομάκρυνση από το τυχαίο.

Η Δημοκρατία, ως το καθεστώς πολιτικής οργάνωσης της χώρας μας, έχει χρέη προς το Πάντειο Πανεπιστήμιο:

- Δύο διατελέσαντες Πρυτάνεις του Ιδρύματος είχαν τη δική τους συμβολή στους αγώνες για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στη διάρκεια της πιο πρόσφατης δικτατορίας την οποία βίωσε η Ελλάδα.

- Ο Σάκης Καράγιωργας, εκτός της προώθησης που δημιούργησε στην οικονομική ανάλυση, ήταν πρωτοπόρος μαχητής του αντιδικτατορικού αγώνα. Έφυγε πρόωρα. Η μνήμη και η συνεισφορά του θα μας συνοδεύει πάντα.

- Ο Βασίλης Φίλιας, αγωνιστής της δημοκρατίας, ο οποίος εδραίωσε τον κοινωνιολογικό στοχασμό στην ελληνική πνευματική πραγματικότητα, χρεώθηκε 18,5 χρόνια φυλακή και εξέτισε τα πεντέμισι, απ' αυτά. Είναι σήμερα παρών και όρθιος.

Από τις θυσίες δεν έλειψαν οι φοιτητές μας, όπως ο Γ. Σαμούρης ο οποίος συγκαταλέγεται μεταξύ των ηρώων της εξέγερσης του Πολυτεχνείου.

Δεκάδες στελέχη της παρούσας περιόδου και του παρελθόντος έχουν τη δική τους συμβολή στις μάχες για τη δημοκρατία.

Οι απρόσωπες δομές, ζωντανεύουν από την ποιότητα και την συμβολή των προσώπων. Η Ελληνική κοινωνία και πολιτεία οφείλουν στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, μεγάλες μορφές των κοινωνικών και πολιτικών επιστημών και εξαιρετικές διακρίσεις από τη συνεισφορά τους.

Με τον κίνδυνο να λησμονήσω πολλούς, εκτός των προαναφερθέντων, αναφέρω από τους Πρυτάνεις:

- Τον Γ. Τενεκίδη, τον Γ. Παπαχατζή, τον Ι. Πίντο, την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, τον Ν. Πετραλιά.

Θα πρέπει να τονίσουμε, ότι αυτό το Πανεπιστήμιο αναπαρήγαγε το δυναμικό του, πνευματικό, ερευνητικό και εκπαιδευτικό, μέσα από την παραγωγή εκατοντάδων διδακτορικών, αλλά και ερευνητικών εργασιών με δημοφιλία στον ελληνικό και τον παγκόσμιο ακαδημαϊκό χώρο.

Χρειάζεται ακόμη να σημειώσουμε πως σημαίνοντα πρόσωπα του ακαδημαϊκού του δυναμικού στελέχωσαν ή και στελεχώνουν σήμερα άλλα Πανεπιστήμια της χώρας.

Για όσους ανέφερα και για τους περισσότερους που δεν περιέλαβα, στους οποίους ανήκουν δεκάδες από τους νυν Καθηγητές εκφράζω το σεβασμό, την εκτίμηση και τις ευχαριστίες.

Στο πλαίσιο του εορτασμού μας αναλογιζόμαστε, ότι γενικά το Πανεπιστήμιο, ως κοινωνικός και εκπαιδευτικός θεσμός, με τη μορφή μίας Κοινότητας, υπάρχει περίπου εννιακόσια χρόνια. Σ' αυτούς τους εννέα αιώνες προσέφερε την ουσιαστική γνωστική και τεχνική υποδομή η οποία αποτελεί την, εκ των ων ουκ άνευ, προϋπόθεση για την εμφάνιση του συνόλου των επιτευγμάτων στη σύγχρονη εποχή.

Ευρίσκεται, ως Κοινότητα, στην παρούσα περίοδο και παγκοσμίως, σε φάση δοκιμασίας σε σχέση με την πολιτική, την οικονομία και τους θεσμούς της αγοράς. Είναι, ιδίως, αντιμέτωπο με την επεκτατική δράση μίας άλλης παγκόσμιας Κοινότητας, της περιορισμένης σε αριθμό, ισχυρότατης σε δύναμη Κοινότητας των μονοπωλιακών επιχειρήσεων, η οποία προβάλλει αξιώσεις στο χώρο της γνώσης.

Το Πανεπιστήμιο οφείλει να στοχαστεί αυτή την πρόκληση και να προσδιορίσει, με βάση την παράδοση και την κουλτούρα που προνομακώς κατέχει, μία δυναμική στρατηγική. Η στρατηγική αυτή είναι δέον, χωρίς οίηση, να τονίζει τη γνωστική υπεροχή και τις συλλογικές του ικανότητες, με ευθύτητα, αλλά και συγκεκριμένες επιλογές. Η Κοινό-

τητα χρειάζεται να προσβλέπει, δίχως φόβο, στην όσμωση με ό,τι δήποτε βρίσκεται στην αιχμή των οικονομικών και κοινωνικών πραγματικοτήτων.

Το Πανεπιστήμιο δημιούργησε την έννοια της αξιολόγησης, τις διαστάσεις της ποσοτικής μέτρησης και τις εκφράσεις της ποιοτικής εκτίμησης. Καταλαβαίνει ότι στην εποχή μας υπάρχουν δυνάμεις, που επιθυμούν όλα να τα μετρήσουν και να τα δοκιμάσουν, όχι αβάσιμα, μέσω της ευθείας προσφυγής σε συγκρίσιμες στατιστικές.

Να υπενθυμίσουμε κάτι. Σύμφωνα με τον Μπ. Ντισραέλι, «υπάρχουν τριών ειδών ψεύδη, τα μικρά, τα μεγάλα και οι στατιστικές. Τα πρώτα και τα δεύτερα είναι λιγότερο ή περισσότερο προφανή. Οι στατιστικές δεν λένε ποτέ την αλήθεια, θέλουν εκτίμηση».

Ενώπιοι στις παρούσες πραγματικότητες με φιλοδοξίες και ενίοτε με ματαιοδοξία, εκδηλώνουμε την ανάγκη της διάκρισης, που αναγκαία διέρχεται από την απρόσωπη αξιολόγηση του έργου μας. Μερικά ερωτήματα έχουν θέση εδώ. Θέλουμε και μπορούμε να εντοπίσουμε σύγχρονες παρουσίες και πνευματικές προσωπικότητες του αναστήματος του Κάντ, του Χέγκελ ή του Μαρξ; Έχουμε συνειδητοποιήσει πως θα ήταν ο κόσμος μας, δίχως τη θεμελίωση του ορθού λόγου και της κριτικής ή της ανατρεπτικής σκέψης; Μπορεί να υπάρξει ο οικονομικός και πολιτικός ορθολογισμός χωρίς τη διανοητική ανατροφοδότηση και αναπαραγωγή τους;

Το Πάντειον Πανεπιστήμιο σκέφτεται αυτά τα ερωτήματα έχοντας πρόσφατα δοκιμαστεί από επώδυνα γεγονότα, που αφορούσαν τη λειτουργία μας. Τα συμβάντα αυτά είχαν την αναμφισβήτητη επίπτωση, στις δομές και τα αποτελέσματα της δράσης της Κοινότητας. Η νέα πρυτανική αρχή επιχειρεί να αντιμετωπίσει τη δυσάρεστη εικόνα με την ορατή, καθημερινή, σκληρή και ελπίζουμε αποδοτική εργασία. Στην οπτική μας αυτή η προσπάθεια είναι μόνη δυνατότητα να μετατραπούν οι ατομικές ικανότητες, σε συλλογική ευφυΐα, ενός οργανισμού που μαθαίνει και λειτουργεί, ως Κοινότητα.

Ένα Πανεπιστήμιο Πολιτικών Επιστημών εστιάζει κυρίως στο περιβάλλον της δύναμης. Εξετάζει την κατανομή της ισχύος στην κοινωνική οργάνωση, τα υποκείμενα, τους θεσμούς, τις διαδικασίες, τους μηχανισμούς εξουσίας, τις αδρές αλλά και τις λεπτομερείς εκδηλώσεις τους.

Ένα Πανεπιστήμιο Κοινωνικών Επιστημών σέβεται το ζήτημα της ισχύος. Υπολογίζει την ισχύ, ως πραγματικότητα. Αντιλαμβάνεται τη σημασία της για την διοίκηση των ανθρώπων και την επίλυση προβλημάτων. Σκέφτεται τις συνέπειες από την επίδραση της εξουσίας στην κοινωνική οργάνωση. Σταθμίζει τις ωφέλειες και προσμετρά τις εξοδεύσεις στα άτομα και τις ομάδες.

Το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, ισορροπεί ανάμεσα στις αντιπαραθέσεις, που αναφέρονται στη θεμελιώδη αντίφαση της πολιτικής κοινωνίας και της κοινωνίας των πολιτών. Από τη μία πλευρά έλκεται από τον ρεαλισμό της υλοποίησης στο πλαίσιο της πολιτικής πραγματικότητας και από την άλλη το συνεπαίρνει η δυναμική των μετασχηματισμών, με τη διαπραγμάτευση των απειλών και των εναλλακτικών λύσεων.

Νοιάζεται για τις δυνάμεις και τα συμφέροντα που κυριαρχούν. Προσλαμβάνει και επιχειρεί να κατανοήσει τις στρατηγικές τους. Προσέχει και αναδεικνύει την κοινωνική αντίδραση ακόμη κι αν αυτή είναι οριακή, τη φάση που εκδηλώνεται. Σημειώνει τους αποκλεισμούς και ενδιαφέρεται για τη συμπερίληψη.

Δεν βουλεύεται, απλώς, στη συστηματική επεξεργασία. Διαπραγματεύεται και τη μεταβολή. Επιθυμεί να προβλέπει τους μετασχηματισμούς. Υποδέχεται τις ανατροπές και μεριμνά, ώστε η φαντασία να μην καταβάλλεται από την έκκληση.

Επικεντρώνει στα τελεσφόρα αποτελέσματα. Γνωρίζει, ότι η αποτελεσματικότητα αφορά σε μία μόνον περίοδο της ιστορίας και στη συνέχεια επαναπροσδιορίζεται. Συμμετέχει με τη συνεισφορά εργαλείων και μεθόδων, στο χώρο της δύναμης. Παρέχει ταυτόχρονα πλαίσια και δυνατότητες αμέσως αξιοποιήσιμες στις κοινωνικές δυνάμεις, προκειμένου να προσεγγίσουν την επιθυμητή κοινωνία των πολιτών. Αυτή στην ανάγνωσή μας, είναι η εγγύτερη έκφραση της δημοκρατίας και ισοδυναμεί με την οργάνωση των ίσων και ελεύθερων πολιτών στην οποία η επιβεβλημένη δύναμη είναι περιττή.

Κάποιοι θα ισχυριστούν, ότι μία τέτοια, όπως η τελευταία σημείωση, αποτελεί τη δήλωση μίας ουτοπίας. Θα ισχυριστώ, παραφράζοντας τις απόψεις του Β. Ουγκώ και του Λαμαρτίνου, ότι ουτοπία είναι η απαραίτητη, για αυτό η εφαρμόσιμη, άρα απλώς η επόμενη πραγματικότητα.

Το Πανεπιστήμιο γιορτάζει ογδόντα χρόνια συνεχούς και δημιουργικής ιστορίας. Η ιστορία λειτουργεί, ως παρελθών χρόνος στο παρόν και στο μέλλον. Το Πάντειον είναι παρόν και διεκδικεί το μέλλον.

Εντυπωσιακή η συμμετοχή Αρχιτεκτόνων στην Τέταρτη Τριενάλε Χανίων

(Κ.Α.Μ., Φεβρουάριος, Μάρτιος 2008)

Του κ. Γεωργ. - Σπ. Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Φοιτητού της Σχολ. Αρχιτεκτ. - Μηχαν.
του Πολυτεχνείου Κρήτης

Εξήντα επτά Γραφεία Αρχιτεκτόνων από την Ελλάδα και την Κύπρο, τα οποία έχουν κατασκευάσει διάφορα έργα (πολυκατοικίες, ξενοδοχεία, δημόσια κτίρια κ.ά.) στην Κρήτη και εκατόν δέκα έξη επιλεγμένα έργα συμμετέχουν στην Τέταρτη Τριενάλε, την οποία οργανώνουν από κοινού το Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου, το Πολυτεχνείο Κρήτης και το Τεχνικό Επιμελητήριο (Κρήτης).

Κοινά γνωρίσματα των επιλεγέντων έργων, τα οποία θα εκτίθενται στο Μεγάλο Αρσενάλι Χανίων μέχρι την 3η Μαρτίου 2008, είναι το μπετόν, το μέταλλο, η πέτρα κ.ά..

Την αισθητική και άλλα στοιχεία των έργων θα αποτιμήσουν και θα βραβεύσουν οι Καθηγητές Δ. ΦΑΤΟΥΡΟΣ, Δ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ, Ντ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΙΔΗΣ και Ν. ΚΤΕΝΑΣ.

Ακόμη, έχουν προγραμματισθεί διαλέξεις των Καθηγητών Γερ. ΒΩΚΟΥ και Π. ΜΑΡΤΙΝΙΔΗ με θέμα «Χώρος και επιτήρηση» κ.ά.

Υπενθυμίζεται, ότι ο θεσμός της Τριενάλε έχει δρομολογηθεί το έτος 1997 με πρωτοβουλία του Κέντρου Αρχιτεκτονικής Μεσογείου, του οποίου Καλλιτεχνικός Διευθυντής είναι ο Αρχιτέκτων Δ. ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ, ενώ το Κέντρο συγχρηματοδοτείται υπό του Δήμου Χανίων και του Υπουργείου Πολιτισμού.